

אחדות בבית יעקב

The Challenge of Unity in Yaakov's Household

(1) רמב"ם חמץ ומצה נוסח ההגדה
ברוך שומר הבטחתו לישראל, ברוך הוא, שהקדוש ברוך הוא מחשב את הקץ לעשות כמו שאמר לאברהם אבינו בין הבתרים, שנאמר ויאמר לאברהם ידועתדעכי **גר יהיה ירעך בארץ לא להם** ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה, **וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכוש גדול**. **היא שעמדה לאבותינו ולנו**, שלא אחד בלבד עומד עלינו, אלא בכל דור ודור עומדים עלינו לכולתנו, והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם:

(2) רמב"ם חמץ ומצה נוסח ההגדה
צא ולמד מה ביקש לבן הארמי לעשות ליעקב אבינו שפרעה הרשע לא גזר אלא על הזכרים ולבן ביקש לעקור את הכל

(3) ויקרא יח:ח
וְאִשָּׁה אֶל-אָחִיהָ לֹא תִקַּח לְעֵרָה לְגִלּוֹת עֲרוּתָהּ עָלֶיהָ בְּחַיֶּיהָ:

(4) רשב"ם ויקרא יח:ח
לְעֵרָה - כמו: וכעסטה צרתה: שתי נשים לאיש אחד נקראו צרות זו לזו.

(5) ר' יוסף בכור שור ויקרא יח:ח
לְעֵרָה - דבר קשה הוא, ששתי אחיות שהן אהובות זו לזו, ואתה תכניס אותה בביתך שתהא צרות זו לזו ומתקנא {ות} זו בזו ומתקוטטות זו עם זו. ואפילו אם גירש האחת, אסור באחותה, שאם תבא לביתה תקנא בה. אבל לאחר מיתה, גם אהבתם גם שנאתם גם קנאתם כבר אבדה

(6) דברים כא, טו-יז
(טו) כִּי-תִהְיֶינָה לְאִישׁ שְׁתֵּי נָשִׁים הָאֶחָת אֲהוּבָה וְהָאֶחָת שְׂנוּאָה וְיִלְדוּ-לוֹ בָּנִים הָאֲהוּבָה וְהַשְּׂנוּאָה וְהָיָה הַבֶּן הַבְּכֹר לְשְׂנוּאָה:
(טז) וְהָיָה בְיוֹם הַנִּחִילוֹ אֶת-בָּנָיו אֵת אֲשֶׁר-יְהִיָּה לוֹ לֹא יוּכַל לְבַכֵּר אֶת-בֶּן-הָאֲהוּבָה עַל-פְּנֵי בֶן-הַשְּׂנוּאָה הַבְּכֹר: (יז) כִּי אֶת-הַבְּכֹר בֶּן-הַשְּׂנוּאָה יָבִיר לָתֵת לוֹ פִּי שְׁנַיִם כָּל אֲשֶׁר-יִמְצָא לוֹ כִּי-הוּא רִאשִׁית אֲנִי לוֹ מִשְׁפַּט הַבְּכֹרָה:

(7) דה"א ה:א
וּבְנֵי רְאוּבֵן בְּכוֹר־יִשְׂרָאֵל כִּי הוּא הַבְּכוֹר וּבְחַלְלוֹ יִצְעִי אָבִיו נִתְּנָה בְכֹרְתוֹ לְבְנֵי יוֹסֵף בֶּן-יִשְׂרָאֵל וְלֹא לְהַתִּיחַשׁ לְבְכֹרָה:

(8) ספורנו דברים כ"א:ט"ז
לא יוכל לבכר את בן האהובה על פני בן השנואה הבכר - לא יעביר הבכורה מן הבן בשביל שנאת זו או אהבת זו. אבל אם יעשה זה בסבת רשעת הבן הבכור, אז ראוי להעביר, כאמרם ז"ל: אם לא היה נוהג כשורה, זכור לטוב וכן נראה שעשה יעקב אבינו, כאמרו: ובחללו יצועי אביו נתנה בכרתו לבני יוסף בן ישראל

(9) בראשית כה, כ
וַיְהִי יִצְחָק בֶּן-אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּקָחְתּוֹ אֶת דְּבִקָּה בַת-בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי מִפֶּדֶן אִרְם אֲחֹת לְבֶן הָאֲרָמִי לוֹ לְאִשָּׁה:

(10) בראשית כו, לד-לה

(לד) ויהי עשו בן-ארבעים שנה ויקח אשה את-יהודית בת-בארי החתי ואת-בשמת בת-אילן החתי: (לה) ותהיין מורת רוח ליצחק ולרבקה:

(11) בראשית כח, ח-ט

(ח) וירא עשו כי רעות בנות כנען בעיני יצחק אביו: (ט) וילך עשו אל-ישמעאל ויקח את-מחלתו בת-ישמעאל בן-אברהם אחות נביות על-נשיו לו לאשה:

(12) בראשית לו, א-ה

(א) ואלה תלדות עשו הוא אדום: (ב) עשו לקח את-נשיו מבנות כנען את-עדה בת-אילן החתי ואת-אהליבמה בת-ענה בת-צבעון החוי: (ג) ואת-בשמת בת-ישמעאל אחות נביות: (ד) ותלד עדה לעשו את-אליפז ובשמת ילדה את-דעואל: (ה) ואהליבמה ילדה את-עיש ועוש ואת-יעלם ואת-קרנאלה בני עשו אשר ילדו לו בארץ כנען:

(13) בראשית כט, טז-לא

(טז) וללבן שתי בנות שם הגדלה לאה ושם הקטנה רחל: (יז) ועיני לאה רפות ורחל הייתה יפת-תאוד ויפת-מראה: (יח) ויאהב יעקב את-רחל ויאמר אעבודך שבע שנים ברחל בתך הקטנה: (יט) ויאמר לבן טוב תתי אתה לך מתתי אתה לאיש אחר שבע עמדי: (כ) ויעבד יעקב ברחל שבע שנים ויהיו בעיניו כימים אחדים באהבתו אתה: (כא) ויאמר יעקב אל-לבן הבה את-אשתי כי מלאו ימי ואבואה אליה: (כב) ויאסף לבן את-כל-אנשי המקום ויעש משתה: (כג) ויהי בערב ויקח את-לאה בתו ויבא אתה אליו ויבא אליה: (כד) ויתן לבן לה את-זלפה שפחתו ללאה בתו שפחה: (כה) ויהי בפקדו והנה-הוא לאה ויאמר אל-לבן מה-זאת עשית לי הלא ברחל עבדתי עמך ולמה רמיתני: (כו) ויאמר לבן לא-יעשה בן במקומנו לתת הצעירה לפני הבכירה: (כז) מלא שבע זאת ונתנה לך גם-אחת זאת בעבדה אשר תעבד עמדי עוד שבע-שנים אחרות: (כח) ויעש יעקב בן וימלא שבע זאת ויתן לו את-רחל בתו לו לאשה: (כט) ויתן לבן לרחל בתו את-בלה שפחתו לה לשפחה: (ל) ויבא גם אל-רחל ויאהב גם-את-רחל מלאה ויעבד עמו עוד שבע-שנים אחרות: (לא) וירא ה' כי-שנואה לאה ויפתח את-דחמה ורחל עקרה:

(14) ר' יוסף בכור שור בראשית ל':ט

[ונראה: דרחל ולאה היו משתי נשים, וגוי אין בניו מיחסין אחריו אלא אחרי האם, כדנפקא לן בקידושין וביבמות מכי יסיר את בנך (דברים ז:ד'), דאמרינן: בן בתך הבא מן הגוי קרוי בנך, ואין בן בנך הבא מן הגויה קרוי בנך, אלא בנה. ולכך נשאם יעקב, כי מקיימי תורה היו אבותינו. הג"ה.]

(15) בראשית ל, יד-טו

(יד) וילך ראובן בימי קציר-חטים ומצא דודאים בשדה ויבא אתם אל-לאה אמו ותאמר רחל אל-לאה תנינא לי מדודאי בנך: (טו) ותאמר לה המעט קחתך את-אישך ולקחת גם את-דודאי בני ותאמר רחל לבן ישכב עמך הלילה תחת דודאי בנך:

(16) בראשית לז, ב-ד

(ב) אלהו תלדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה היה רעה את אחיו בצאן והוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה נשי אביו ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם: (ג) וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקנים הוא לו ועשה לו כתנת פסים: (ד) ויראו אחיו כי אלתו אהב אביהם מכל אחיו וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלם:

(17) שבת ע"ב

ואמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב: לעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים, שבשביל משקל שני סלעים מילת שנתו יעקב ליוסף יותר משאר בניו, נתקנאו בו אחיו, ונתגלגל הדבר, וירדו אבותינו למצרים.

(18) בראשית לה, כג-כו

(כג) בני לאה בכור יעקב ראובן ושמעון ולוי ויהודה ויששכר וזבולון: (כד) בני רחל יוסף ובנימין: (כה) ובני בלהה שפחת רחל דן ונפתלי: (כו) ובני זלפה שפחת לאה גד ואשר אלה בני יעקב אשר ילדו בפדן ארם:

(19) בראשית מב, ג

וירדו אחיו יוסף עשרה לשבד בר ממצרים:

(20) בראשית מג, לג

וישב לפניו הבכר בכורתו והצעיר כצערתו ויתמהו האנשים איש אל ידעהו:

(21) בראשית מו, ח-כז

(ח) ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה יעקב ובניו

בכר יעקב ראובן: (ט) ובני ראובן חנוך ופלוא וחצרון וכרמי: (י) ובני שמעון ימואל וימין ואהר ויכין וזחור ושואל בן הפנענית: (יא) ובני לוי גרשון קהת ומררי: (יב) ובני יהודה ער ואונן ושלח ופרץ וזרח וימת ער ואונן בארץ כנען ויהיו בני פרץ חצרון וחמוול: (יג) ובני יששכר תולע ופזא ויוב ושמרון: (יד) ובני זבולון סרד ואלון ויחלאל: (טו) אלה בני לאה אשר ילדה ליעקב בפדן ארם ואת דינה בתו כל נפש בניו ובנותיו שלשים ושלש:

(טז) ובני גד צפון וחגי שוני ואצבן ערי וארודי ואראלי: (יז) ובני אשר ימנה וישוע וישון ובריעה ושרח אחתם ובני בריעה חבר ומלכיאל: (יח) אלה בני זלפה אשר נתן לבן ללאה בתו ותלד את אלה ליעקב שש עשרה נפש:

(יט) בני רחל אשת יעקב יוסף ובנימין: (כ) ויולד ליוסף בארץ מצרים אשר ילדה לו אסנת בת פוטי פרע כהן אן את מנשה ואת אפרים: (כא) ובני בנימין בלע ובכר ואשבל גרא ונעמן אחי וראש מפים וחפס וארד: (כב) אלה בני רחל אשר ילד ליעקב כל נפש ארבעה עשר:

(כג) ובני דן חשים: (כד) ובני נפתלי יחצאל וגוני ויער ושלם: (כה) אלה בני בלהה אשר נתן לבן לרחל בתו ותלד את אלה ליעקב כל נפש שבעה:

(כו) כל הנפש הבאה ליעקב מצרימה יצאי ירכו מלבד נשי בני יעקב כל נפש ששים ושש: (כז) ובני יוסף אשר ילדו למצרים נפש שנים כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים:

(22) שמות א, א-ה

(א) ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב אבי ובייתו באו:

(ב) ראובן שמעון ולוי ויהודה: (ג) יששכר זבולן ובנימין: (ד) דן ונפתלי גד ואשר: